

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Plzeň 23.4.2012
čj. SRS 016848/2012

Oblastní odbor SRS
Slovanská alej 2179/20
326 00, Plzeň

Zpráva č. 4 oblastního odboru PLZEŇ o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 16.4.–22.4.2012

1. Počasí

Počasí ve sledovaném období bylo proměnlivé, převážně teplotně podprůměrné, polojasné až oblačné s přeháňkami, přičemž dešťové srážky byly místy vydatné ale jinde slabé. Ranní teploty byly často pod bodem mrazu, denní teploty 5 až 9 °C, koncem týdne vystoupaly na 15 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Deficit vláhy značně klesl. Na většině míst je půda dostatečně zásobena vláhou, rozpouštějí se aplikovaná hnojiva a rostliny je mohou přijímat. Místy jsou ale pozemky zamokřené a přístupnost pro techniku je omezená. Je dokončováno setí jařin (slunečnice, kukuřice) a sázení brambor. Probíhá chemická ochrana obilnin proti plevelům, preemergentní chemické ošetření proti plevelům ve slunečnici, bramborách a kukuřici. Díky současným srážkám dobře vzchází jarní obiloviny a mák.

OBILNINY

Chladné a deštivé počasí má příznivý vliv na proces odnožování obilnin a tím i případné zahuštění porostů a zároveň brzdí vývoj hmyzích škůdců.

PŠENICE OZIMÁ (RF 22 – 31, druhá odnož viditelná až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištěné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Poškození chladem a **poškození zamokřením půdy** pozorováno na mnoha místech oblasti.

Střední výskyt **tečkované listové skvrnitosti pšenice (*Mycosphaerella tritici*)** sledován v okrese Domažlice (Milavče, 19.4. a Postřekov, 20.4.), slabý výskyt zaznamenán na Klatovsku (Mochtín, 19.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se počet listů s výskytem pyknid – pomocí stereoskopické lupy. V RF 31 – 32 se z odnoží ve vzorku odebere střídavě 4. a 5. list shora. Práh škodlivosti je 12 – 50 % listů s výskytem pyknid.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze objevení se posledního listu BBCH 37 do BBCH 51 (metání). Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Velmi slabý výskyt choroby pat stébel **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Fusarium spp.*)** zaznamenán na Domažlicku (Postřekov, 17.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Rostliny vybrané do vzorku se vyryjí i s kořeny.

Ochrana: vyhnout se zbytečně časnému setí ozimů. Podporou rozkladu posklizňových zbytků se omezuje zdroj infekce. Při aplikaci chemické ochrany je výhodnější použít kombinace fungicidů, které mají účinnost i na listové choroby. Aplikaci je nutno provést v růstové fázi 30 – 32 BBCH (tj. počátek sloupkování až fáze 2. kolénka) při napadení 15 – 25 % hlavních odnoží, nebo když více než 15 % rostlin vykazuje příznaky napadení pod 1. sloupnutou pochvou. Aplikaci růstových regulátorů je možno redukovat ztráty, které by vznikly případným polehnutím.

Na Domažlicku (Postřekov, 17.4.) a Plzni – severu (Plasy, 17.4.) zaznamenán velmi slabý výskyt choroby pat stébel **lemované stébelné skvrnitosti pšenice (*Rhizoctonia cerealis*)**.

Sledování a ochrana viz obecná krčková a kořenová hniloba (*Fusarium spp.*).

Na Domažlicku (Postřekov, 17.4.) zaznamenán velmi slabý výskyt choroby pat stébel **stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*)**.

Sledování a ochrana viz obecná krčková a kořenová hniloba (*Fusarium spp.*).

V okrese Klatovy (Malý Bor 19.4.) a Tachov (Pernolec, 19.4.) zjištěn slabý výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*)**.

Zjišťování výskytu **padlí pšenice** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti padlí ječmene u pozemků při 10% a vyšším napadení rostlin, obvykle v růstové fázi 25 - 32. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Požerky dospělců **kohoutků (*Oulema spp.*)** zjištěny v okrese Plzeň - jih (Horní Lukavice, 17.4.), na Klatovsku (Mochtín, 19.4., Malý Bor, 19.4. a Nehodiv, 19.4.) a na Tachovsku (Pernolec, 19.4.). V nejbližší době lze očekávat výskyt larev těchto brouků.

Pozorování se provádí pomocí 100 smyků v porostu (na 10 míst 10 smyků).

Přímá ochrana proti kohoutkům spočívá v použití přípravků na ochranu rostlin na základě monitorování škůdce smýkáním a vizuálním pozorováním výskytu vajíček a larev. V případě středního výskytu (od 0,3 do 0,7 dospělců na 1 smyk) lze očekávat, že za příznivých podmínek může výskyt vajíček a larev překročit ekonomický práh škodlivosti, který nastává při výskytu 0,6 a více vajíček a larev na jednu odnož. Chemické ošetření se provádí v době, kdy je z vajíček vylíhlých více jak 50 % larev.

JEČMEN OZIMÝ (RF 30 - 31, začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až fáze 1. kolénka: první kolénko těsně nad povrchem půdy zjištěné, vzdálené od odnožovacího uzlu min. 1 cm)

Ve sledovaném období byly dořešeny stavy porostů ozimých ječmenů. Až třetina ploch byla zaorána a oseta náhradní plodinou.

V okrese Plzeň - sever (Křimice, 19.4.) a Plzeň – jih (Dolní Lukavice, 17.4.) zjištěn slabý výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis* f. sp. *hordei*)**.

Zjišťování výskytu **padlí ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě.

Signalizujeme zahájení ošetření proti padlí ječmene u pozemků při 10% a vyšším napadení rostlin, obvykle v růstové fázi 25 - 32. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*)** pozorován na Rokycansku (Němčovice, 17.4.).

Zjišťování výskytu **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene** se provádí při úhlopříčném průchodu porostem, kdy se kontroluje 20 rostlin (10 míst x 2 rostliny). Určí se počet rostlin s příznaky výskytu (sít'ované hnědé skvrny na listech) na listové čepeli a pochvě.

Zahájení ošetření proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene se provádí u pozemků při 5% a vyšším napadení rostlin, od růstové fáze 30. Pozdější zásahy jsou zpravidla kombinací proti komplexu listových chorob. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Pozorován slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** v okrese Rokycany (Němčovice, 17.4.) a Plzeň – jih (Štáhlavice, 20.4.).

Kontroluje se 20 rostlin při průchodu porostem. Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá odnož. Hodnotí se v RF 25 napadení rostlin, tj. určí se počet odnoží s příznaky a v RF 32 – 37 napadení listů.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídat fungicidy s odlišným mechanismem působení.

Slabý výskyt požerků na listech způsobených **kohoutky (*Oulema spp.*)** pozorován v okrese Klatovy (Malý Bor, 19.4.) a Plzeň – jih (Dolní Lukavice, 17.4.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 33 - 57, třetí internodium viditelné až prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné)

Porosty řepky ozimé jsou většinou ohniskovité a řidší, bez většího výskytu škodlivých organismů. Chladné a deštivé počasí má příznivý vliv na větvení rostlin řepky a tím na případné zahuštění porostů. V důsledku ranních mrazů dochází místy k praskání stonků (např. Tachovsko: Dolní Jadruž, 17.4.). Z důvodu mokra a mrazů (**poškození zamokřením půdy** a **poškození mrazem**) dochází místy k uhnívání krčků slabších regenerujících rostlin (např. Domažlice, 18.4.). Na rostlinách je pozorováno vratné **poškození chladem**, které se projevuje fialovým zbarvením.

Při prohlídce lodyh a stonků řepky ozimé byla na mnoha místech zaznamenána přítomnost vpichů, vajíček a larev **krytonosce řepkového (*Ceutorhynchus napi*)** a **krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus pallidactylus*)**, rostliny jsou poté místy ohnuté anebo zdeformované.

Slabý výskyt larev **dřepčíka olejkového (*Psylliodes chrysocephalus*)** byl zachycen na okrese Klatovy (Malý Bor, 19.4.).

Blýskáček řepkový (*Meligethes aeneus*) se objevuje z důvodu chladného počasí zatím pouze slabě nebo je místy stále bez výskytu.

Hodnotí se vrcholová květenství 50 rostlin (na deseti místech vždy 5 sousedících rostlin) na obvodu porostu. Hodnocení letové aktivity a prvních náletů se provádí pomocí alespoň jedné žluté misky na porost (asi od konce února nebo počátku března), která je umístěna asi 5 m od okraje pole.

Cílená chemická ochrana by měla plynule navázat na jarní ošetření v období prvního výskytu zelených poupat. Často stačí ošetření pouze okrajů porostu. Práh škodlivost v růstové fázi, kdy jsou poupata uzavřená, jsou 1 až 2 brouci na rostlinu.

Začínající zaplevelení porostu řepky ozimé violkou rolní (*Viola arvensis*) zaznamenáno na Tachovsku (Velký Rapotín, 19.4.).

MÁK SETÝ (RF 0 – 10, suché semeno až vzcházení)

Porosty máku začínají vzcházet. Zatím nebyly zjištěny žádné škodlivé organismy.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 55, viditelné květní pupeny, ještě uzavřené)

Slabý výskyt larev svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) pozorován na Rokycansku (Němčovice, 17.4.).

Peckoviny

SLIVOŇ (RF 57 – 59, prodlužování květních (korunních) lístků, kališní lístky slabě otevřené, korunní lístky sotva viditelné až bílé nebo růžové korunní lístky většiny květů tvoří úplný balón)

Zatím nebyly zjištěny žádné škodlivé organismy.

Drobné ovoce

OSTRUŽINÍK

V celém okrese Klatovy (např. Zavlekov, 19.4., Malonice, 19.4.) zaznamenáván výskyt didymelového odumírání maliníku (*Didymella applanata*).

Na bázi jednoletých výhonů jsou fialověhnědé různě velké ohraničené skvrny. Koncem léta skvrny hnědou, dochází k nekrotickým praskáním a odlupování borky. Hostitelskými rostlinami jsou ostružiník malinový (maliník obecný), a další druhy rodu ostružiník a jejich kříženci.

Základem ochrany jsou preventivní péstební opatření: výběr vhodného stanoviště, optimální hustota porostu, vyrovnaná výživa (nepřehnojit dusíkem). Silněji napadené pruty je třeba včas odstranit. Výrazné rozdíly jsou v náchylnosti odrůd.

OKRASNÉ DŘEVINY

MODŘÍN OPADAVÝ

V celém okrese Klatovy (např. Újezdec u Měcholup) pozorovány larvy pouzdrovníčka modřínového (*Coleophora laricella*).

Za oblastní odbor Plzeň zpracovala: Ing. Zuzana Pšererová